GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ ŠIŽGORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Platiво i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin. Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 10 DECEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 306

Opunomoćeni min. Dr Protić o programu Vlade Dr. Stojadinovića

U petak 6 decembra po podne je jugoslovenski poslanik u Pragu dr. Vasilije Protić priredio recepciju za praške novinare, da se uzajamno upoznaju i stupe u vezu. Među prisutnima čehoslovačkim novinarima i članovima Asocijacije strane štampe u Pragu bili su i pretstavnici državne obavještajne službe, načelnik odeljenja za štampu ministarstva inostranih djela J. Hájek, direktor ČTK vladin savjetnik Tvaružek, za Malu Antantu štampe direktor Švihovsky, za njemačku štampu u Čehoslovačkoj poslanik dr. Bacher s većim brojem njemačkih novinara itd. Recepcija je počela time što su mali harmonikaši iz Maribora otsvirali i otpjevali nekoliko jugoslovenskih i čeških narodnih pjesama. Poslije toga je uzeo riječ ministar dr. Protić, koji je, pošto je pozdravio sve prisutne, izneo ukratko program rada vlade ministra pret jednika dr. Stojadinovića. Dr. Protić je između ostalog rekao: „Glavni zadatak vlade ministra pretsjednika dr. Stojadinovića je normalizacija političkih prilika u zemlji i to postepeno od poludemokratskog režima, kakav je vladao za Jevtićeve vlade, do režima demokratije i slobode. Zbog toga je vlada počela sprovoditi vrlo liberalne zakone o štampi i zboru i dogovoru. Dnevna štampa slobodno piše o političkim pitanjima i po čitavoj zemlji se prireduju političke skupštine i zborovi, od kojih je većina opozicionih. Na tim zborovima je skoro apsolutna sloboda riječi. Svi ranije interniráni političari su pušteni na slobodu. Posljednji dekret o amnestiji od 1 decembra se proteže na preko 12.000 lica, od toga preko 1.200 pripada na političke delikte i štamparske krivice.

Definitivno uređenje političnkih prilika još zahtjeva: 1) nove slobodne političke zakone, naročito zakon o štampi, zboru i dogovoru i udruživanju, 2) velike političke stranke, koje će omogućiti normalan rad parlamenta.

Već se spremaju predlozi za te političke zakone. Očekuje se da će ti radovi biti završeni ove zime, tako da će se zakonski predlozi moći na proljeće odobriti. Glavna briga vlade je sada da parlamenat na vrijeme izglasa budžet za 1936-37 godinu.

Osnivanje stranaka je već u toku. Prošlog mjeseca su odobrene dvije nove stranke, Jugoslovenska radikalna zajednica i Zbor. Jugoslovenska radikalna zajednica će prema svemu biti najveća politička stranka u zemlji, jer će okupiti oko sebe većinu Srba (radikali), Slovenaca (Korošec) i muslimana (Spahina grupa) i znatan dio Hrvata. Klub te stranke u skupštini je najveći parlamentarni klub, jer ima 140 poslanika.

Nov liberalan pravac Stojadinovićeve vlade i osnivanje spomenite stranke je izazvalo otpor reakcionarnih elemenata, okupljenih u raznim većim i manjim grupama, koje međutim nemaju zajedničkog programa ni oslonca u narodu. Taj otpor je naročito jak u narodnoj skupštini, koju je 5 maja izabrao Jevtić i koja je dakle većim djelom protiv Stojadinovićeve vlade. Pored svega toga je vladi pošlo za rukom da stekne većinu, koja je dovoljna za rad. Prilikom posljednjeg glasanja u skupštini je vlada dobila većinu 164 glasa prema 144. Time se položaj vlade učvrstio tako, da će bez teškoća moći raditi na istaknutom programu.

Pored rada u skupštini će vlada pomagati organiziranje Jugoslovenske radikalne zajednice, koja u stvari nije nova stranka, nego fuzija tri stare stranke u jednu. Time stiče vlada ne samo znatan oslonac u skupštini nego i u čitavom stanovništvu.

Zbog toga možemo reći, da se prilike u Jugoslaviji sve više konsolidiraju i da je obezbjeđen normalan razvitak te države, koja zauzima važan položaj na jugoistoku Evrope i koja je poznata kako sa svog velikog prirodnog bogatsva tako i visokog kvaliteta svoje vojske."

Papa Pio XI obolio

U Rim 10. Zdravstveno stanje Svetog Oca, koji će skoro navršiti 80 godina života znatno se posljednjih dana pogoršalo što je izazvalo veliku zabrinutost u vatikanskim krugovima. Poznato je da je Pio XI već pred nekoliko mjeseci počeo osjećati znakove akutne arterioskleroze koja je prošlog tjedna dovela do čestih nesvjestica i postepenog gubitka vida.

Popunjivanjem kardinalskog kolegija sa 20 novih članova najbolje je dokazana briga Svetog Oca da se izborni forum za svaki slučaj na vrijeme popuni.

Kairo je nezadovoljan sa govorom Sir Hoarea

Kairo 10. Onaj dio govora, što ga je Sir Hoare izrekao u parlamentu, a koji se odnosi na Egipat izazvao je u Kairu i Aleksandriji veliko nezadovoljstvo, koje se jučer pretvorilo u pravu tuču. Preko 1000 studenata javno je demonstriralo ulicama protiv Engleza tražeći potpuni bojkot njihove robe. Policija je bila napadnuta štapovima, flašama i kamenjem. 7 ljudi je teško ranjeno.

Engleska pojačava svoje pozicije u pravcu Egipat—Perzijski zaliv

Kairo 10. Premda se službeno ne potvrdjuje ipak Engleska u potpunoj tišini neprekidno šalje svoje garnizone u pravcu najvažnijih strateških položaja i to u Transjordaniji, Palestini, Sudanu, Egiptu i južnom dijelu Arabije. Naročite se koncentracije vrše u blizini libijske granice. Čitav taj kraj ima izgled ratnog logora.

Te mjere se tumače time što po mišljenju ovamošnjih političkih krugova pretstoji vjerojatnost da će početkom januara doći do sudara izmedju Engleske i Italije zbog primjene petrolejskih sankcija protiv Italije.

AMPUTACIJA SJEVERNE KINE

Tokio 10. Rengo javlja iz Pekinga da se postigla saglasnost sa generalom Tada obzirom na predlog generala Ho-a, o autonomiji. Prema tome pripadaju novoj autonomnoj tvorevini Chahar, Hopei, Pekinga i Tjenstin. Odboru su dodijeljeni zastupnici Nankinga. Pored pukovnika Kita pošao je također i puk. Nomoto u Kinu da rukovodi provađanjem vojn. reorganizacije.

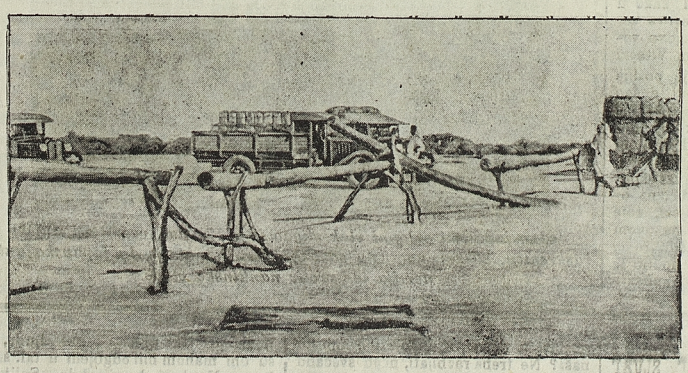
Odlična njemačka knjiga o Jugoslaviji

München 10. U nedjeljnom broju velikog južnonjemačkog dnevnika „Münchner Neueste Nachrichten" obljelodanio je uvaženi njemački publicista g. prof. Dr Giselher Wirsing prikaz najnovijeg djela što ga je njemački učenjak Gilbert in der Maur pod naslovom *„Die Jugoslaven einst und jetzt"* pred nekoliko dana izdao. Djelo je izašlo u nakladi „Johannes—Günther Verlag (Leipzig und Wien)" i to do sada u dva sveska. Prvi obuhvata u 286 stranica povijest Jugoslovena, a drugi na 619 stranica donosi pregled jugoslov. vanjske politike od 1918 do danas. Doskora ima izaći i treći svezak, koji prikazuje nutarnju politiku Jugoslavije, a obuhvatit će oko 750 stranica. Prema tome to će djelo obzirom na opseg prikazivanja naše najnovije zajedničke istorije biti najopsežnija radnja koja je uopće o tome izašla i kod nas i na strani.

Prema prikazu g. Dr Wirsinga to je djelo prožeto naročitom simpatijom za naš narod, a ima u prvom redu da posluži Njemcima u svrhu pravog upoznavanja našeg naroda i naših političkih odnosa.

Razgovori između Lavala i Hoare-a

Pariz 10. Završeni su razgovori između Hoarea i Lavala. Na tom je sastanku Laval primio gledište engleske vlade o potrebi pooštrenja sankcija. Italija je odbila zahtjev da obustavi ratne operacije u Abesiniji.

I Sudanska je granica zatvorena

Primitivno, s običnim drvenim gredama, zatvorena je granica između talijanske Eritreje i englesko-egipatskog Sudana, od uvođenja sankcije

Verzirana korespondentica sa 4 godišnjom praksom, govori srpskohrvatski, njemački i slovenački, zna strojopis i stenografiju, traži namještenje. — Ponude na upravu lista.

Svečana proslava otkrića spomen svjetionika ALEKSANDRA I. UJEDINITELJA

Na veoma svečan način 7 i 8 ov. mj. proslavljeno je otkriće spomen svetionika Kralju Mučeniku, gdje je došla do punog izražaja nacionalna misao rodoljubivog gradjanstva Splita i cijele Dalmacije.

Mjesto gdje je podignut spomen svjetionik povezano je sa tri važna historijska momenta iz života blagopočivšeg Kralja Aleksandra. Na tom mjestu je godine 1910 nacionalistička omladina Splita svečano pozdravila ondašnjeg mladoga srpskog Kraljevića kasnijeg prestolonasljednika i Kralja Ujedinitelja sa poklicima: „Živio Jugoslavenski Kralj". na tom je mjestu stupio 1925 Kralj Aleksandar kao Kralj ujedinjene i oslobodjene Jugoslavije, te konačno na tom mjestu je bolnog i kobnog 12 oktobra 1934 spušteno i predano zemlji Njegovo mrtvo tijelo.

Ovoj proslavi prisustvovale su najviđenije ličnosti iz cijele otadžbine. Nj. V. Kralja zastupao je Kr. Namjesnik Dr Ivo Perović, Kr. Vladu ministar Mirko Komnenović, narodnu skupštinu pretsjednik Stevan Ćirić. Senat pretsjednik Dr Tomašić, ministarstvo vojske general Varjačić. Prisustvovali su dalje nar. poslanici: gg. Sakić, Pastrović, Dr Novaković, prota Stojisavljević, Kur.lić; senatori: Andjelinović, Desnica, Majstrović, Ivanišević i dr. Šibeničkog episkopa zastupao je prota Urukalo, a u ime katoličke crkve prisustvovao je biskup Bonefačić sa svitom. Osim ovih svečanosti su prisustvovali prestavnici svih nacionalnih i kulturnih, kao i staliških društava i organizacija sa mnogobrojnim vijencima.

Svečanost je počela u 11 sati pjevanjem „Himne Jadranske straže" koju je otpjevao mješoviti zbor srednjo tehničke škole pod dirigovanjem M.o Hatzea.

Nakon ovoga uzeo je riječ presjednik Oblasnog odbosa Jadr. straže koji je u dužem govoru iznio bol naroda za izgubljenim Viteškim Kraljem.

Poslije Dr Stalia uzima riječ

Kr. Namjesnik Dr. Perović

koji kaže:

Sretna je bila vaša misao da podizanjem na ovom gatu spomen-svetionika ovjekovječite one značajne momente, koje ste vi, sinovi drevnog grada Splita, najprije u vizionarnom poletu proživjeli još pred četvrt vijeka, kada su progovorila okolna brda, kada su se iz zemlje digle vatre da nijemim jezikom, ali zato vrlo riječito, kažu ono što tadá narod nije mogao otvoreno da reče. A što je i kako u tim momentima osjećala Njegova vedra i mladenačka duša i Njegovo veliko srce, rekao nam je sam Viteški Kralj i Ujedinitelj naš kada je poslije nekoliko godina po priput došao k nama kao Pobijednik i Izvršilac svih národnih težnja i sanja: „Ja neznam kojom je prilikom pred Splitom Moje srce zakucalo jače: onda ili sada".

Veličanstveno dočekan od vas splićana, progovorio nam je ovdje, na ovom gatu i one klasične riječi, koje vi za sva vremena uklesaste na ovom spomen-svetioniku. Te klasične riječi Veliki naš Kralj i Mučenik uputio je svima nama Primorcima, ali nadasve vama, sinovima drevnog nam Splita, jer kao što je naš narod na drugim stranama vodio krvave borbe za naše oslobodjenje, tako je i Split, na ovim obalama, predvodio, prvi od naših gradova, teško borbu za jezik i opstanak našeg naroda. Niz narodnih boraca, sada mrtvih a i još živih u drevnome Splitu, utirali su puteve i spremali duhove na velike dogadjaje u kojima je Kralj Ujedinitelj završio svoje veliko djelo oslobodjenja i ujedinjenja.

Onog kobnog i crnog dana kad nam Ga je ratna ladja donijela mrtvog preko mora, kroz buru i oluje, ovdje na ovom gatu, primio je drevni Split na svoje ruke Kralja Viteza i Mučenika da Ga preda narodu, koji Ga je pronio cijelom zemljom do poslednjeg Njegovog počivališta. Mrtav Kralj Vitez i Mučenik, kao nekada za života, okupio je oko sebe sav Split, sav naš narod, svu Jugoslaviju, da nam još jednom kaže kako za ispunjenje narodnih ideala nije ni jedna žrtva dosta teška i kako ni jedan narod nije svoje ujedinjenje ostvario bez patnja i boli, bez samopregora i samozataje.

Dragi Splićani, značajna epoha koju kroz skoro tri decenije proživljuje naša nacija, najznačajnija u istoriji našoj, sva je oličena u Viteškom Kralju Ujedinitelju našem. Od prvog momenta, kako Ga je Providnost postavila na čelo čitavog našeg naroda da ga vodi, da mu sudbinu i istoriju izradi, posvetio je svega Sebe narodnom i državnom poslu, kako bi veliki genije našeg napaćenog naroda dočekao svoj triumf.

Svetoj Tvojoj Sjeni, koja ovdje danas nad nama lebdi, Viteški Kralju, Ujedinitelju i Mučeniče, Splićani i mi Primorci, potvrdjujemo da smo riješeni da pregnemo na posao, da čuvamo Veliku Tvoju zamisao, Veliko Tvoje djelo. Rješeni smo da nastavimo Tvoj rad na kojem si godinama predjačio i dao onom, niz godina izmučenom, jugoslovenstvu pravu sadržinu, označivši ga kao svojinu čitavog naroda, kao princip našeg zajedničkog narodnog života. Tvoju Jugoslaviju čuvaćemo, Viteški Kralju i Ujedinitelju naš, nerazdvojno povezani sa slavnom našom Dinastijom, zbijeni uz Prijestolje Kralja Petra II., i nastaviti Tvoje Veliko Djelo oko usavršavanja i uredjivanja veličanstvenog nam jugoslovenskog doma, kako bi se u njemu mogli smjestiti svi mi, bez izuzetka na ime, pleme i vjeru, i živjeti za vazda sretni i zadovoljni kao prava i istinita braća, kako niko u ovoj zemlji ne bi u Jugoslaviji gledao Moloha, negc svoju pravu majku, koja brižno ima da pazi na sva tri sina iste krvi, istog jezika, koja će sa istom ljubavi da njeguje svako svoje dijete.

To je smisao, to je sadržaj, Viteški Kralju i Ujedinitelju naš, Tvog Jugoslovenstva, kojemu su sinovi Tebi toli milog Splita, duboko odani. U tome stoji ponos i slava Splićana i svih kršnih primoraca, koje si toliko cijenio i volio. Nepokolebivo vjerni Tvome velikom amanetu, čuvaćemo ovdje, na obalama našeg Jadrana, neustrašivo Jugoslaviju.

Otkrivam ovaj Spomen svjetionik, koji neka nas Splićane i Primorce stalno potsjeća u našem patriotskom radu da u nama živi duh Velikog nam Kralja, koji će nas spokojno voditi u sretniju budućnost, kao što svijetlo na svjetioniku vodi pored morskih litica i grebena neustrašive mornare u sigurnu luku!

Na koncu svoga govora Dr Perović otkriva spomenik i polaže Svoj vijenac.

Poslije ovoga čina Dr Stalio ponovno uzima riječ i predaje spomen svjetionik na čuvanje presjedniku općine g. Kargotiću.

Gradonačelnik Kargotić prima spomenik na čuvanje sa jednim kraćim govorom.

Po završenom govoru g. Kargotića uzima riječ izaslanik Kr. Vlade

Mirko Komnenović

koji u kraćem govoru veliča blp. Kralja i na kraju prilaže vijenac od strane Kr. Vlade.

Konac govora Komnenovića popraćen je sa poklicima.

Posljednji uzima riječ prestavnik senata

Dr. Tomašić

te poslije kraćeg govora i on prilaže vijenac.

Zatim se pristupilo polaganju vijenaca Narodnog prestavništva, raznih kulturnih i nacionalnih društava. Pri kraju svečanosti presjednik Oblasnog odbora Jadranske straže posjetio je

razarač „Dubrovnik"

gdje je komandantu broda darovao za uspomenu na ovu svečanost fotografski snimak spomen svjetionika i tom prilikom održao slijedeći govor:

Gospodine Komandante
Kr. Broda „Dubrovnik"!

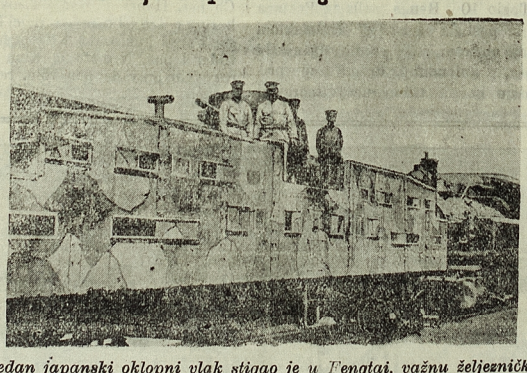
Oblasni odbor Jadranske straže u Splitu zamolio nas je da se odmah po otkriću Spomen svjetionika Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju bratski združeni s Vama, s Vašim oficirima, podoficirima i mornarima skrušeno sàberemo na onom posvećenom mjestu gdje je u tragičnim danima za cijelu posadu počivao junak Kralj Mučenik, za života svoga zagovaratelj izgradnje flote dostojne Jugoslavije i potrebne za osiguranje Jadrana, da ispred Oblasnog odbora Jadranske straže u Splitu predadem Kr. Brodu „Dubrovnik" sliku Spomen—svjetionika 8 XII. 1935. svečano otkrivenog na trajnu uspomenu na Blagopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja u srcu Jadrana, podignuto voljom i prilozima naroda, a nastojanjem ovog odbora, a toplem željom da ga čuvàte kao novu vezu izmedju Jadr. straže i Kr. Mornarice za zajedničko sjećanje na Velikog Kralja, iskrenog zaštitnika Kr. Mornarice i Jadranske straže.

Sa ove posvećene palube, sa kojesu široki vidici u svijet zanosili polet Kralja Ujedinitelja, izdignimo se u vidicima našim, dignimo i rašírimo naša srca svemu plemenitome što je stvorio i htio naš i Vaš Vodja i vrhovni Komandant, budimo spremni na svaku žrtvu za dobro Kralja i zajedničke nam domovine.

Uputimo i odavde složni svoju misao Oplencu: Kao do sada bićemo i od sada budni čuvári Jadrana, čuva ćemo Jugoslaviju. —

Dok se ovo odvijalo na brodu pred spomen svjetionikom defilovalo je gradjanstvo, vojska, učenici srednjih i drugih škola, te sva društva u mjestu. I ako je svečanost završena oko 12.40 masa svijeta je defilovala sve do 2 s. Ovime je ova lijepa svečanost završena.

Prodiranje Japana u Sjevernu Kinu

Jedan japanski oklopni vlak stigao je u Fengtai, važnu željezničku raskrsnicu, 20 km. udaljenu od Pekinga. Poznato je da japanska autonomija ide protiv nankinške vlade.

„SLAVIJA"
TVORNICA SAPUNA
Braća Iljadica-Grbešić pok. Petra
Šibenik
Proizvađa za domaćice najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja: žuti, zeleni i bijeli.
PRODAJE SE SVUGDJE

Šibenik i borba za nar. stvar natrag 50 godina 16

„Narod" 18. X. br. 78. ima dopis dne 14. oktobra, u kojem se tuži, što politička vlast u Šibeniku ne dozvoljava da se postavi spomen-ploča na kući, gdje se Tomazeo rodio. Razlog je toj zabrani taj, što je Tomazeo bio 1848 medju buntovnicima protiv Austrije. Nama je drago, što dopisnik osudjuje polit. mjesnu vlast za to, ali se mi čudimo, šte se ni jedinom riječju ne prigovara, što ta ploča ima nositi talij. natpis, i što se ne traži, da bude na jeziku našem. A, zašto i danas to još trpimo? zašto se ova ne postavi u muzej, a na njezino mjesto naše? Ne treba razbijati, nego svečano dignuti, a svečanije postaviti.

„Narod" od 25. II. 90. br. 16. Dopis o smrti i lijepom pogrebu Jos. Calogerá, prof srednjih škola, dodijeljena mjesnoj gradj. školi. Vidi se, da je pokojnik bio na mjestu i obljubljen.

„Narod" br. 18. ima vijest, da je ministarstvo unut. djela dozvolilo postavljanje ploče N. Tomazeu na rodnu kuću, što je bila zabranila mj. pol. vlast i namjesništvo u Zadru. Radi ove zabrane bio je „Narod" zaplijenjen. A br. 19. ima dopis na tal. jeziku o samom postavljanju ploče te prigovara opet vlastima za zanovetanja. Mi se, pak, opet čudimo, da nema primjedbe: zašto ploča baš talijanski?! Jasno je, da je talij. kultura imala još jaki upliv na naše ljude, jer su oni mahom bili odgojeni u tal. školama. Naših škola nije bilo. Splitska gimnazija n. pr. prestala je biti talijanska sa osmim razredom tekar 1888.

„Narod" br. 30. ima dopis iz Šib., da „Narodna Slavljanska Čitaonica" priredjuje koncerat. Sudjeluje, kaže, poznata pianistica Natalija Pitipy, rodom Trščanka, te mj. pjev. dr. Krešimir. Solisti su gicá Jelka Fontana i uč. Ćurković. Zbor „Krešimira" ispjevao „Večer na Savi", „Pozdrav" od Zajca te „Bojnu pjesmu" od Vilhara. Sve u redu i za pohvalu.

„N." br. 39. Dopis u tal. jez. prepire se sa „Dalmatom" ponajviše o „Šib. glazbi".

„N." br. 62. Dopis iz Šib., kako je smrću prof. Kalodjere ostalo mjesto prazno i još nije popunjeno. Tuži se, jer da to štetuje nastavi. U istom broju ima dopis iz „Šib. Kotara" 31. VII. Tuži se, što na parobrodićima društva Zafranović — Ježina — Negri na poštanskim kasetama piše „u zgoljnjoj talijanštini *I. R. Pošta*" (Imperiale Regia Posta). Dopisnik oštro osudjuje za to upravu parobr. društvo, da joj to nije na diku te uzvikuje *„Sramota do koga je"* — Uredništvo lista opet u primjedbi dodaje, da je i ono samo primilo pismo dopisnikovo, a na pismu ularen pečat *„Sebenico"*. To da je pečateno na paro brodiću.

„Narod" br. 70. donosi prepirku sa „Il Dalmata" oko učitelja jedne i druge glazbe. Br. 96. dne 2. XII. 1890 donosi vijest 24. VIII. o smrti kan. Jo-

...dno veče uz pravu muzičku umjetnost

Tko je u subotu uvečer prisustvo... o umjetničkoj priredbi odličnog pi... iste g. Ive Prišlina jamačno je spoz... o koliki bi gubitak bio pretrpio da propustio da iskoristi tu rijetku pri... u, koja se u našem gradu teško ...de čime nadoknaditi. Otmeni je a...litorij iskreno dokazao svoju skło... ost prema pravoj muzici, koja je ...dra da svojim efektom slušaoca i... rgne iz one sredine, u kojoj se sva... odnevno kreće.

Umjetnik večeri može biti zadovo... an brojem i kvalitetom posjetilaca, ... su oni svi bili u stanju da se za... dnički užive u majstorski izvedena ...ela i da se muzički toliko disponi... ju, koliko ovakova umjetnost to i ...služuje.

Čitavi program je pretstavljao jed... u kronološki povezanu cjelinu. Svaki ... autor bio stilski interpretiran, čime ... razvijala postepena gradacija od ...ivnog napoletanca Scarlatti-ja pa ...ve do savršenog romantika Chopina.

Interpolirani klasici Mozart i Be...thoven — onaj sa svojom dotjera...om formom i slatkoćom, a ovaj sa ...volucijom čovjeka koji u svom stva...anju ruši svaku zápreku i svaku na...etnu sponu — tvorili su stepenice ...o neoklasika Brahmsa e da ih tako ...ovede do, savremenom čovjeku, naj...ristupačnije romantike Chopina.

S obzirom na odličnu interpretaci...u, zatim tehničku spremu, sam stil, ...udesnu memoriju i najzad na proži...ljeno umjetnikovo stapanje sa izve...lenim djelima nije smiona tvrdnja da ...i se sa takovim kvalitetima mogao ...adovoljiti svaki vodeći muzički cen...ar sadašnjosti.

Uvaženom umjetniku dugujemo is...trenu blagodarnost na priređenom u...itku, koji se nije mogao ničim na...domjestiti, a koji pod cijenu nikako...rog izgovora ne bismo bili voljni žr...vovati. Osobito priznanje treba odati ...ubokom shvaćanju za ovakovu u...mjetničku priredbu g Dr. Josipu Pa...ini-ju, koji se pokazao spremnim da ...i po nepovoljnim atmosferskim prili...kama dragovoljno ustupi svoj klavir, ...iji je lijepi zvuk slušaoce i umjetni...ka razdragao.

Ta rijetka i dragocjena priredba ostavila je na sve prisutne jaki utisak i veliko zadovoljstvo, što su bar jednu večer uspjeli da se visoko uzdignu nad šarenu svakidašnjost.

NARODNA ŽENSKA ZADRUGA priređuje u četvrtak 12 ov. mj. u 18 sati predavanje u vlastitim prostorijama. Predavaće g. prof. Josko Batinica o temi: „Kako se 1911 g. izbjeglo evropskom rátu". — Sa razumljivim interesom očekuje se zanimivo predavanje. — Ulaz je svima slobodan.

Jedan dobar primjer

Dana 8 decembra o. g. održan je u Jugosl. zemlj. čitaonici sastanak pretstavnika nacionalnih društava u Šibeniku, sa ciljem da se stvori uža veza i zajednička saradnja.

Prof. Milošević, od koga je potekla inicijativa za ovaj nacionalno-kulturni i humani rad t.j. saradnju udruženja, izložio je pretstavnicima udruženja program i cilj sastanka i rada. On je pažljivo saslušan od prisutnih, te se povodom njegovog opširnog izlaganja o nacionalnim i kulturnim prilikama u gradu i okolini, razvilà diskusija u kojoj su učestvovali g.g. Tomov, dir. Učit. škole, Katić sud. savj., dr. Maleševič, prof. Don J. Grškovič, Vlahovič učitelj, Čolovič učitelj, Trinajstič, i drugi pretstavnici društava. Svi učesnici jednoglasno su izrazili potrebu i solidarisali se sa osnivanjem jedne ovakove organizacije koja će biti od velikog značaja za kulturni, nacionalni i humani napredak Šibenika.

Siže programa ovog saveza ima da bude nacionalno i kulturno izgradjivanje narodnog i državnog jedinstva. Naročito je naglašeno da cjelokupan rad saveza bude iznad političkih stranaka.

Na kraju donjet je zaključak da se skoro sazove još jedna šira konferencija, na koju će svako društvo delegirati opunomoćene pretstavnike za definitivno formiranje ovog saveza. U medjuvremenu, pretstavnici će referisati svojim Upravama o odlukama ove konferencije, a za to vrijeme će g.g. Grškovič i Miloševič, upotpuniti projektovani program rada saveza, o kome će se konačno odlučiti na idućoj skupštini.

Toplo pozdravljamo ovaj pokret i radujemo se što će se sva nacionalna društva ovako udružena staviti aktivno u službu za bolji nacionalni, kulturni i ekonomski prosperitet grada i okolice, a to će, uvjereni smo, iskreno pozdraviti svi rodoljubi.

č.

Poslije ukidanja dozvole da proizvađači prodaju vino

Rješenjem Kraljevske bánske uprave ukinuta je dozvola prema kojoj su proizvadjači vina — vinogradari — imali prava da prodaju to svoje vino kroz vrijeme od 40 dana.

Kako ova zabrana teško pogadja proizvadjače, to je predsjednik općine uputio slijedeći telegram banu Primorske banovine:

Molimo Vas u ime sviju amošnjih vinogradara koji sačinjavaju 80 po sto općinskog pučanstva, da povučete rješenje Banske Uprave VII r 27523 od 30 novembra t. g., kojim je ukida povlastica data vinogradarima u pogledu slobodnog točenja vina vlastitog proizvoda za vrijeme od 40 dana.

Povlastica o kojoj je riječ, bila je svojedobno odobrena vinogradarima baš da im se omogući bez javnih tereta što lakša nepotrebna rasprodaja vlastitog vina isključivši posredstvo trgovaca i preprodavača u svrhu polučenja što boljih cijena. Ta je blagodat povoljno djelovála na prekrasne materijalne prilike naših vinogradara, pa Vám se stavlja na srce da odredite ponovno uspostavljenje te blagotvorne mjere poništenjem citiranog rješenja. Naši vinogradari kao i do sada očekuju Vasu uvidjavnost i razumjevanje za njihov težak život.

Visoko odlikovanje prepozita Stolnog Kaptola

Ukazom Nj. V. Kralja, kraljevski Namjesnici odlikovali su na predlog g. ministra pravde ordenom Sv. Save III stepena presvijetlog gosp. Prof. Don Rudolfa Piana, prepozita Stolnog kaptola i apostolskog protonotara.

Odličnom svečaru i vrijednom sugradjaninu upućujemo naše iskrene čestitke.

Jubilarna priredba

M. F. D. „Kola" održana je u subotu na veče u hotelu „Krka". Muški zbor otpjevao je odlično nekoliko pjesama toplo pozdravljen od publike. Posjeta je bila vrlo dobra. Poslije svršenog programa razvio se ples, koji je potrajao do duboko u noć.

Predavanja u Yáchting klubu

Jedrilački Yachting klub „Val" priredjuje niz predavanja iz pomorskih nauka. Sva ta predavanja sačinjavaće jednu celinu, potrebnu neophodno svakom vođi jedrilice. Predavači su stručna lica, gg. oficiri naše Kr. Mornarice. Prvo predavanje održaće se u četvrtak 12 o. m. u sali Učitelj. škole počev od 19 sáti. Predavanja će biti praćena slikama. Ulazna cijena 1 dinar. Vojnici i učenici 0.50 din.

ĆOKO P. NIKOLA, učitelj u penziji umro je 7. t. m. u Beogradu.

Pk. Čoko bio je vrlo valjan učitelj i narodni prosvjetitelj. Preko 30 godina radio je korisno u selima kninske općine. Sabranjen je 8. t. m.

Vječna mu uspomena.

SPLIT

Skupština udruženja privatnih činovnika

Danas je održana u prostorijama Radničke komore skupština privatnih činovnika podružnice u Splitu u svrhu biranja delegata za kongres. Za skupštinu je vladao silan interes, tim više što je većina članova u opoziciji prema današnjoj upravi podružnice. Sama skupština tekla je dosta burno te se je vidilo da je opozicija u većini.

Glavno pitanje izbora delegata je svršilo tako, da su opozicioni pretstavnici izabrani sa velikom većinom

U redovima ove organizacije nije sve u redu, te će njihova redovita skupština biti veoma interesantna.

Izložba slikara Aralice

U foyeru narodnog kazališta od petka je otvorena umjetnička izložba slikara Stojana Aralice. Izložio je 31 rad većinom dálmatinski motivi. O samoj izložbi u pogledu umjetničke vrijednosti nema se šta naročito reći. Bez sumnje slikar Aralica se trudi da što vjernije prikaže svoje iako bezidejne zamisli, ali svakom iole upućenom posmatraču odmah pada u oči: slikar Aralica je bez i najmanje odredjenog pravca u njegovom stvaranju. To je u isto vrijeme jedán od glavnih njegovih nedostataka. Ovo mu se naročito može prebaciti danas, kadá svaka grana umjetnosti prestaje biti umjetnost. ako ne zastupa neki odredjeni pravac.

HAJDUK — SPLIT 4:0

Utakmica izmedju Hajduka i Splita završila je pobjedom bolje momčadi sa dosta visokim rezultatom s obzirom na igru jedne i druge momčadi. Golove su dali Milutin, Lemešić, Pitcer i Tvrdić.

---

† IVO BOGDAN p. Tome naš ugl. građanin uzor otac preminuo je jučer. Sprovod će biti danas u 9.30 ujutro. Pokojniku laka zemlja a porodici naše saučešće.

sipa Mrkice, koji je bio odličan radenik u nar. redovima. Rodio se u Skradinu 11. III. 1825.

„Narod" 17. III. 1891. br. 22. donosi vijest o smrti (11. III) O. Stjep. Zlatovića. Hvali se u velike njegov rad za narod, sakupljanje histor. podataka o franjevačkum redu, što da je u stvari historijà našeg naroda. Hvali se njegova oštroumnost, radinost, ljubav za nar. stvar te velika čednost.

„Narod" br. 29. Dopis iz Šibenika; prepirka sa „Katol. Dalmacijom", je li Šupuk protiv popova ili za popove. — „Narod" 15. IX. 1891. br. 74. dopis o lijepoj svečanosti Male Gospe u Varošu.

„Narod" 16. IX. 1892. br. 72. ima dopis iz Šibenika od 1. IX. Prestaje polemika sa Talijanima, a počimlje medju Hrvatima. Raskol u narodnoj stranci, istupom iz nje Bjankina i Ljubića nalazi odjeka i u narodu. Tu je akciju već prije bila povela „Katol. Dalmácija", a sad je pomaže. Prestala je ona idealna zajednička borba za narod, a nastaje druga iz raznih motiva, nešto stvarnih, nešto ličnih, moguće loših a moguće i dobrih. Uslijed nezgodnog držanja jednog dijela Srba nastaje jače naglašavanje hrvatstva, koje pomalo prelazi u antisrpstvo naprama antihrvatstvu. Žalosno doba, koje ne može da služi ni jednima, ni drugima na diku. Plod tog nesvijesnog doba bio je gubitak Zadra, jer su one žalosne borbe omogućivale Talijanima da trajno drže u svojoj vlasti zadarsku općinu premda su Hrvati i Srbi imali u Zadru jaku većinu. Manjkalo je prave nar. svijesti za slogu. Nedostajao je pogled u budućnost. Na obje strane je bilo previše mržnje vjerske, previše zadrtosti plemenske, a premalo svijesti narodne.

Sad, sigurno, svi to žalimo, pa ništa manje i oni, koji su onda bili direktni krivci. Kasno je sad. Ne zakasnimo opet!..

Nekoliko dana prije donio je „Narod" 3. IX. 92. protest, potpisan od 74 Crničarca, protiv načina pisanja „Katol. Dalmacije".

U daljim brojevima 1892. nastavlja se polemika, prilično zučna, medju Narodnjacima i „Kat. Dalmacijom". Ne marimo je slijediti; čovjeka boli srce s tolike nesvijesti.

Zato ovdje i mi prestajemo, kadje prestala ona lijepa, ona idealna epska borba za narodnu stvar protiv nar. neprijatelja, a počela borba medju braćom. Spomenućemo same još, da „Narod" u br. 96. god. 1892. ima dopis iz Šib. 7. XII., da je opć. vijeće dalo ostavku i zamolilo vladu, da opć. upravu povjeri vladinom povjereniku. Takodjer javlja raspravu na sudu, gdje učit. Ćurković tuži Šupuka zbog pogibeljne prijetnje. Šupuk je bio riješen 9. XII.

„Narod" 16. XII. 1892. br. 98. donosi u Prilogu „Izvadak iz Zapisnika opć. Vijeća" prigodom ostavke istog te izvješće o finans. stanju na pune tri stranice.

Svršetak.

Proslava Dana Ujedinjenja u Sj. Dalmaciji

Kistanje

Mjesno Sokolsko Društvo proslavilo je na najsvečaniji način svoj najveći praznik „Dan Ujedinjenja".

Nakon blagodarenja, koje je održano u crkvi Sv. Kirila i Metodija svrstala se je duga povorka Sokola i Sokolica i uputila se u Sokolanu, gdje je staresina brat Milan Budimir otvorio svečanu sjednicu.

Poslije čitanja poslanica Saveza sa strane brata prosvjetara Dr. J. Ducića i J. Martića, prešlo se je svečanoj zakletvi novih članova iz seoske sokolske čete. Poklicima Kralju i Jugoslaviji završena je jutarnja svečanost.

U večer u 20 sati održana je svečana akademija u Sokolskom Domu. Pred punom dvoranom naroda, naročito seljaka, održao je proslev prosvjetar društva brat Dr. Jovo Ducić ocrtavši u kratkim potezima razvoj jugoslavenstva kroz vjekove, te sve borbe, stradanja i mučeništva, koje je naš narod pretrpio, da dođe do svog cilja Ujedinjenja.

Prosvjetar je nadalje pozvao prisutne Sokole, da odsada kao i do sada uvijek prednjače svojim radom u zusku puae građanske odgovornosti vođeni samo čestitim mislima, koliko danas, u doba haotičnog političko socijalnog vrtloga, koji je obuhvatio svu državne pak i nas i da mjesto je na svakom koraku, da se oslobodimo tuđih strana našeg narodnog organizma, a ne da svaki dan osluškujemo škripanje kostiju u grobnicama heroja, koji se premeću, kad osjete koliko ima još bezsavjesnosti i koliko se još griješi, a to samo zato, jer mnoga djela dolaze kao odraz neplemenitih i nečestitih misli.

Poslije govora prosvjetara sokolski mješoviti hor (uvježban od sestre A. Janković) otpjevao je državnu himnu i II. rukovet od Mokranjca pod vodstvom brata Dušana Korolije.

Slijedile su zatim slijedeće točke:

1) Vježbe sa prutovima — ženski podmladak.

2) Odavić: Pod krstom slika iz evropskog rata. Naslovne uloge igrali su sestre A. Korolija i M. Novaković, braća Jovo Martić, Predrag Bezbradica, Đuro Dulčić i učenik Popović.

Komad je odigran sa puno osjećaja i rutine, koju je iziskivao njegov simbolički značaj.

3) „Muha" od B. Nušića šaljivi igrokaz u 1 činu.

Braća Jovo Macura, Pavao Krneta, Frane Bilandija i sestra Vilma Marlak odigrali su njihove uloge pobravši zaslužen aplauz publike.

„Biljana" simbolička vježba. U lijepim narodnim nošnjama Bukovice uz pjevanje istoimene pjesme pune melodije sa našeg Juga odigrali su članice i članovi ovu zaista lijepu vježbu, zahvaljujući sestri načelnici L. Lalić, koja ih je sa urođenom joj požrtvovnošću i trudom uvježbala. Svi bez razlike ne nabrajajući imena zaslužuju puno hvale i priznanja na izvršenoj sokolskoj dužnosti, koja je svakome namjenjena.

Sokolstvo je, doduše, kao nadstaleška i opće narodna ustanova ostalo u nacionalnom pogledu nosioc ideje narodnog i državnog jedinstva i naprednih narodnih težnja, ali je u socijalnom pogledu ostalo samo na načelnim odlukama.

Selu, koje je moralno i ekonomski pokolebano i kroz vjekove prezreno, selu o kojemu se danas piše, da je bez hljeba i vode (to nije nikakvo otkriće, oduvijek je tako bilo), tome selu trebaju danas više nego ikada, ljudi naprednih socijalnih ideja i osobito danas u eri zadrugarstva i sličnih pokreta. Potrebni su ljudi, koji će seljake uputiti, kako će svoju ekonomiju voditi, kako će svoje zdravlje unapredliti, pak će time podučen doći sam do svog hljeba i svoje vode.

Tih ljudi u sokolskim redovima na selu ima. I baš ti ljudi, koji shvaćaju sokolstvo i kao opću nacionalnu školu, kao ustanovu u kojoj treba da se vaspitaju u socijalnom pogledu najširi slojevi našeg naroda, treba da se prenu iz sna i dá rade, kako bi hiljade ljudi i djece, koji bi kroz tu školu prošli, sačinjavali falange nacionalno ispravnih, duhovno i tjelesno čvrstih, jedinica, na kojima će počivati sve ljepša budućnost našega naroda.

Kistanje — Decembra.

D. J.

Devrske

Dan Ujedinjenja proslavljen je u Đevrskama na vrlo svečan i lijep način. Prije podne je sa vježbališta krenula povorka u crkvu, gdje se prisustvovalo blagodarenju. Pored sokola u crkvi su bili predstavnici mjesnih vlasti i društava, te brojan narod. Poslije blagodarenja održana je sjednica u Sokolani na kojoj je izveden lijep program. Prisutni su pozdravljajući izvođače klicali Kralju, Kraljevskom domu, Jugoslaviji, Jedinstvu it.d.

Varoš je još u oči 1 Decembra bila iskićena zastavama, tako da je pružala svečan izgled.

Drniš

Ovogodišnji državni i narodni praznik proslavljen je na veoma svečan način. Uoči Prvog Decembra Sokolsko Društvo priredilo je bakljadu kroz mjesto. Na čelo bakljade išla je društvena muzika a zatim se redao velik broj gradjana. Bakljada je prošla cio Drniš. Pjevale su se narodne pjesme i klicalo se Jugoslaviji i Kraljevskom Domu.

Drniš je Prvog Decembra osvanuo sav okićen državnim zastavama. U crkvama održata su svečana blagodarenja. U obe crkve uz pretstavnike mjesnih vlasti, bio je velik broj građanstva i stanovnika okolnih sela. Sokolska muzika na čelu sokolske povorke prošla je kroz mjesto. U sokolani održata je svečana sjednica. Sokolana je bila dupkom puna. Na večer održata je akademija u Sokolani, koja je otvorena Sokolskim pozdravom, a društveni prosvjetar g. Hrvoje Mudronja održao je vrlo lijepo predavanje, koje je često puta bilo prekidano dugim odobravanjem. Sve ostale tačke akademije izvedene su na najbolji način, a sokolska muzika medju tačkama svirala je narodne pjesme. Posjet na akademiji bio je iznad svakog očekivanja, te je materijalni i moralni uspjeh bio velik.

Mora se naročito istaknuti pomladjenu Sokolsku muziku koja je, naročito brojna, svakoga iznenadila.

— a —

Knin

Prvi Decembra proslavljen je u našem mjestu dostojanstveno i sa rodoljubnim zanosom. Grad je bio iskićen državnim zastavama i narodnim sagovima. Pucnjava topova i prangija odjekivaše Kninskim poljem. Bogoslužen je u obadvije crkve obavljeno je najsvečanije uz prisustvo pretstavnika civilnih i vojnih kao i velikog mnoštva nacionalnog građanstva. U večer je bila iluminacija koju je uveličalo bacanje raketa i blještavilo bengala ispred pravoslavne crkve uz pucnjavu mužara. Formirala se je lijepa povorka, pred kojom je svirala vojna muzika, a iza nje je stupala četa naše stasite pješadije, pa općinska uprava sa predsjednikom i svim odbornicima sa sreskim načelnikom i vojnim dostojanstvenicima, naša nacionalna i humana društva i mnoštvo građanstva. Ispred Komande vojnog okruga, zahvalio se je građanstvu biranim riječima, komandant vojnog okruga g. pukovnik M. Stojanović.

Istoga dana slavio je svoju slavu 54 pešadijski puk kralja rumunjskog Karola. Nakon blagodarenja u obje crkve, veliko se je mnoštvo građanstva uputilo u kasarnu 54 puka na cestitanje, premda je bio veliki pljusak. U lijepoj i ukusno spremljenoj dvorani obavljena je ceremonija sječenja slavskog kolača u prisutnosti katoličkog, pravoslavnog i muslimanskog sveštenika. Poslije obreda održao je novi komandant puka, g. pukovnik Petar Veljković zanosan patriotski govor vojnicima sa poklikom našem i rumunjskom Kralju. Govor je oduševio sve prisutne. Gostima je priređena bogata i ukusna zakuska. G. Komandant i njegov pomoćnik, gosp. p.pukovnik B. Majetić, bili su upravo neumorni i ljubazni prema velikom broju zvanica. U podne je bio rezerviran ručak kod koga su se natjecali mladi oficiri u susretljivosti i pripravnosti prema gostima. G. pukovnik Veljković je nazdravio Nj. Vel. Kralja, a Komandant mjesta g. general Tersić našoj pješadiji kao najzaslužnijem ognanku naše vojske, a pretstavnik općine g. S. Boglić nazdravio je cjelokupnoj našoj hrabroj i nepobjedivoj vojsci. Slava je potrajala do na večer u najljepšem raspoloženju.

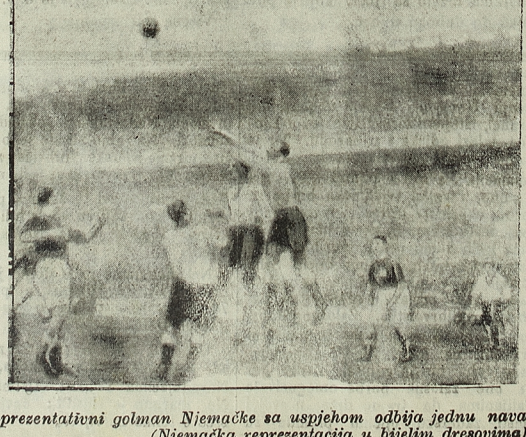
— —

Dne 4 ov. mj. slavila je Krsnu slavu naša zaslužna, radišna i ugledna Dobrotvorna Ženska Zadruga. U jutro je održan spomen blaženopočivšem Kralju i umrlim članicama, a zatim bilo je sječenje kolača i primanje čestitanja u dvorani zabavišta. Dvorana i pobočne sobe bile su prepune Kninskog građanstva. Zakuska bijaše upravo birana i spremljena ukusno, kako to znaju da pripreme naše vrijedne domaćice, članice tog humanog i nacionalnog društva. Dob otvornoj Ž. Z. nazdravio je kaluđer pomoćnik Kninskog pravosl. paroha, a na to je ozdravila i zahvalila se gostima čestitarima prtedsj. zadruge g-đa Vukosava Boglić. Drljivo je bilo kada je g đa pretsjednica pozivala siromašnu dječicu i darivala je haljinicama i obućom i omotima slatkiša. Radosne i suzne oči tih sirota gledale su svoju dobročiniteljicu i iskazivale su zahvalnost koju može da čita samo dobro srce onih plemenitih duša koje ljubavlju maločinskom grle bijednel Susretljivost i otmena posluga odličnih članica, koje su neumorno nudile goste đakonijama, davale su ovoj krsnoj slavi sav čar i svečanost prave nacionalne, domaće, slavenske, obiteljske svetosti. Tu se je osjetilo kako cijelo mjesto poštuje rad Dobrotvornoj Ž. Z.

Na večer bila je zabava sa programom i igrankom u Grand-hotelu. Velika dvorana bila je puna, a sve tačke programa izvedene su na opće zadovoljstvo. Osobito zadovoljstvo i odobravanje izazvale su tačke programa što su ih izvodila dječica zabavišta, kojemu D. Ž. Z. posvećuje osobitu skrb.

Veliki broj birane publike koliko na pomenu, toliko na čestitanju i na večernjoj zabavi, pokazuje koliko priznanje i poštovanje uživa ova plemenita, prijegorna i zbilja — po svom djelovanju — Dobrot. Ž. Z. Uzoran primjer, svim Kninjanima, kako se rodnom mjestu i otadžbini — djelima služi.

Sa nogomet. utakmice Engleska-Njemačka

Reprezentativni golman Njemačke sa uspjehom odbija jednu navalu (Njemačka reprezentacija u bijelim dresovima).

Vodice

Veliki Italijanski parobrod usidrio se ispred Vodica

U utorak 3-XII t. g. tačno u podne ispred Vodica se usidrio veliki teretni italijanski parobrod „Tunisino". 20 časa iza usidrenja spušten je čamac u kome su bila 3 mornara i kapetan broda. Netom su stigli na obalu tumač sa broda mornar objasnio je da putuju iz Katanije za Veneciju, te pošto je vani nevrijeme to su došli u Vodice da telegrafisaju društvu da im dozvoli promijeniti pravac puta.

Većina od svijeta nije vjerovala da je vani tako veliko nevrijeme koje bi priječilo siguran put tako velikom parobrodu tim više što je tog dana duvao umjereni sjevernjak — bura, — a dan je bio lijep, vedar i sunčan. Poslije 2.30 parobrod je digao sidro i otplovio.

— n —